

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ส้ม ถือเป็นผลไม้สำคัญทางเศรษฐกิจของไทยและของโลก เป็นผลไม้ที่มีการบริโภคกันทุกระดับ อีกทั้งมีคุณประโยชน์ต่อสุขภาพอย่างมาก เป็นพืชที่ปลูกกันอย่างกว้างขวางทั่วโลก เป็นพืชสากลที่ทำการค้าได้ให้กับผู้ประกอบการ เพราะความต้องการของตลาดมีสูง (วาสนา สิทธิรังสรรค์, 2544) ขณะเดียวกันมีผู้ประกอบการบางส่วนได้ขยายพื้นที่การปลูกส้มมายังภาคเหนือ เช่น จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร แพร่ เชียงรายและเชียงใหม่ ซึ่งจังหวัดในทางภาคเหนือค่อนข้างจะได้เปรียบกว่าภาคอื่น โดยเฉพาะในเรื่องของสีผิวส้ม เนื่องจากมีสภาพอากาศที่เย็นทำให้ส้มมีสีผิวเหลืองทอง ซึ่งการเลือกซื้อส้มจะดูที่สีผิวเป็นหลัก อีกทั้งได้เปรียบในเรื่องของโครงสร้างของดินที่อุดมสมบูรณ์ สภาพดินเป็นดินร่วนปนทรายทำให้คุณภาพโดยรวมของส้มทางภาคเหนือค่อนข้างดีกว่าภาคกลางมาก ทำให้พื้นที่แหล่งผลิตส้มขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งการลงทุนปลูกส้มสายน้ำผึ้งหรือส้มโชกุนโดยเป็นสายพันธุ์ใหม่ ที่ได้รับการเพาะเมล็ดซึ่งมาจากประเทศจีนในแหล่งชัวเถา (วาสนา สิทธิรังสรรค์, 2544) โดยนำเข้ามาปลูกในสองพื้นที่ คือ ทางภาคใต้มีชื่อเรียกว่า ส้มโชกุน และทางภาคเหนือ เรียกว่า ส้มสายน้ำผึ้ง ซึ่งมีลักษณะเหมือนส้มเขียวหวาน ขนาดของผลปานกลาง และเมื่อผลแก่จัดผิวจะเป็นสีเหลืองแดง รสชาติหวานแหลม ดินหอมเปรี้ยวติด ๆ ซึ่งในภาคเหนือผู้เริ่มต้นปลูกส้มสายน้ำผึ้ง คือ สวนส้มธนาธร ซึ่งตั้งอยู่ที่ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

จากการสำรวจพบว่า มีผู้สนใจหันมาลงทุนปลูกส้มสายน้ำผึ้งค่อนข้างมาก ในอำเภอไชยปราการ อำเภอฝาง และอำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2539 มีพื้นที่เพาะปลูกอยู่กว่า 10,000 ไร่ แต่ในปัจจุบันพื้นที่ขยายตัวออกไปมากกว่า 20,000 ไร่ เนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ของดิน มีแม่น้ำทำเป็นเขื่อนเก็บกักน้ำ อากาศที่หนาวเย็น ทำให้สามารถปลูกส้มได้หลายพันธุ์ โดยพันธุ์ที่นิยมปลูกคือ ส้มสายน้ำผึ้ง ซึ่งต่อมามีทั้ง 3 อำเภอกลายเป็นศูนย์กลางการปลูกส้มทางภาคเหนือและได้ผลผลิตดี (วาสนา สิทธิรังสรรค์, 2544) ผู้ค้าส่งจึงหันมาซื้อส้มใน 3 อำเภอมากขึ้น ซึ่งผู้ค้าส่งในอำเภอไชยปราการ อำเภอฝาง อำเภอแม่เอย ส่วนใหญ่เป็นผู้ค้าส่งในรูปแบบบุคคลธรรมดา การซื้อส้มสายน้ำผึ้งจึงเป็นการซื้อ ณ โรงเคลือบส้ม ตามที่ผู้ประกอบการสวนส้มได้ส่งส้มสายน้ำผึ้งไปทำการเคลือบผิวส้มและจำหน่ายต่อไป ผู้ค้าส่งจึงเปรียบเสมือนผู้เคลื่อนย้ายผลิตผลทางการเกษตรจากผู้ประกอบการสวนส้ม ไปยังผู้บริโภค ผู้ค้าส่งจึงนับว่ามีบทบาทสำคัญในช่องทางการจำหน่าย และ

การกระจายผลผลิตจากผู้ประกอบการไปยังผู้บริโภค ซึ่งในปัจจุบันคงไม่มีผู้ประกอบการรายใดที่มุ่งจะจัดจำหน่ายผลผลิตโดยตรงให้กับผู้บริโภคเพียงช่องทางเดียว หากจะทำได้คงไม่สามารถจัดจำหน่ายได้อย่างทั่วถึงแก่ความต้องการของผู้บริโภค

ปัจจุบันส้มสายน้ำผึ้งได้รับความนิยมในการบริโภค เนื่องด้วยรสชาติที่แตกต่างจากพันธุ์อื่น ๆ ที่มีอยู่ในตลาดทำให้การแข่งขันทางด้านการตลาดสูงขึ้น ผู้ค้าส่งได้มองเห็นโอกาสและช่องทางที่จะเข้ามาลงทุนในธุรกิจนี้ ที่ผ่านมามีการส่งเสริมการตลาดอย่างมากเพื่อสร้างตราสินค้า ไม่ว่าจะเป็นการติดฉลากสติ๊กเกอร์ห่อบนผลส้ม การเคลือบผิวด้วยขี้ผึ้ง การทำบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม (วาสนา สิทธิรังสรรค์, 2544) ผู้ค้าส่งที่เข้ามารับส้มสายน้ำผึ้งจากผู้ประกอบการสวนส้มจะให้ความสนใจในด้านคุณภาพ ความสะอาด ความสดใหม่ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ การแข่งขันของผู้ค้าส่งส้มสายน้ำผึ้งสูงขึ้น ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการซื้อส้มสายน้ำผึ้งของผู้ค้าส่งในอำเภอไชยปราการ อำเภอฝาง และอำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อจะได้ทราบถึงปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการซื้อส้มสายน้ำผึ้งของผู้ค้าส่ง ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการตลาดของผู้ค้าส่งส้มสายน้ำผึ้ง และผู้ค้าส่งรายใหม่สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนธุรกิจต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการซื้อส้มสายน้ำผึ้งของผู้ค้าส่งในอำเภอไชยปราการ อำเภอฝาง และอำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการซื้อส้มสายน้ำผึ้งของผู้ค้าส่งในอำเภอไชยปราการ อำเภอฝาง และอำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการตลาดของผู้ค้าส่งส้มสายน้ำผึ้ง
3. เพื่อเป็นประโยชน์กับผู้ประกอบการ ผู้สนใจและผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนธุรกิจต่อไป

นิยามศัพท์

ปัจจัยส่วนประสมการตลาด หมายถึงสิ่งกระตุ้นทางการตลาดที่มีผลต่อการซื้อสินค้าของผู้ค้าส่ง โดยปัจจัยส่วนประสมการตลาดนั้น ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด

ผู้ค้าส่ง หมายถึง ผู้ที่เข้ามารับซื้อสินค้าในอำเภอไชยปราการ อำเภอฝาง และอำเภอแม่อาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยรับไปเพื่อการจำหน่ายต่อ

สินค้า หมายถึง สายพันธุ์ส้มชนิดหนึ่ง ที่มีลักษณะผิวสีเหลือง เนื้อมีน้ำมาก ซึ่งมีหลายชื่อในท้องตลาด เช่น ธาราร อ้นนี่ควิน ปูหมื่น เป็นต้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved